

Một số giải pháp góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động ngoại khóa các học phần lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Sao Đỏ

Some solutions to improve efficiency external course political theory for students of Sao Do University

Phạm Thị Hồng Hoa, Nguyễn Thị Tinh*

Email: tinh261086@gmail.com

Trường Đại học Sao Đỏ

Ngày nhận bài: 12/02/2021

Ngày nhận bài sửa sau phản biện: 03/6/2021

Ngày chấp nhận đăng: 30/6/2021

Tóm tắt

Hoạt động ngoại khóa giúp sinh viên trở thành những con người toàn diện, có phẩm chất chính trị, có kiến thức và kỹ năng thực hành nghề nghiệp. Nhận thức được tầm quan trọng mà các hoạt động ngoại khóa mang lại trong những năm qua, Trường Đại học Sao Đỏ đã quan tâm đến tổ chức các hoạt động ngoại khóa trong giảng dạy, nhất là với các học phần lý luận chính trị. Tuy nhiên, việc áp dụng còn nhiều hạn chế như có những học phần chưa đưa hoạt động ngoại khóa vào giảng dạy, có học phần có hoạt động ngoại khóa nhưng chưa đồng bộ, quá trình tổ chức đôi khi còn nhỏ lẻ, quy mô chưa lớn, công tác truyền thông, kinh phí cho các hoạt động ngoại khóa chưa nhiều... Vì vậy, bài báo đã tiến hành khảo sát thực trạng tổ chức và tham gia các hoạt động ngoại khóa của sinh viên trong nhà trường thời gian qua, từ đó đề ra một số giải pháp để góp phần nâng cao hoạt động ngoại khóa trong việc giảng dạy và học tập các học phần lý luận chính trị nhằm nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường.

Từ khóa: Hoạt động ngoại khóa; lý luận chính trị; áp dụng hoạt động ngoại khóa vào giảng dạy; Trường Đại học Sao Đỏ.

Abstract

Extracurricular activities help students become comprehensive people, with political qualities, knowledge and skills to practice career. Recognizing the importance that extracurricular activities bring in recent years, Sao Do University has paid attention to organizing extracurricular activities in teaching, especially with political theory modules. However, the application is still limited, such as some modules that have not put extracurricular activities in teaching, some modules with extracurricular activities but not synchronous, the organizational process is sometimes small and small in scale. Not large, the communication work, the budget for extracurricular activities is not much... Therefore, the article has surveyed the situation of the organization and participated in extracurricular activities of students in the university recently. From there, proposing a number of solutions to contribute to enhancing extracurricular activities in teaching and learning political theory modules to improve the training quality of the University.

Keywords: Extracurricular activities; political theory; applying extracurricular activities to some teaching; Sao Do University.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong thời kỳ hội nhập, giáo dục được xem là quốc sách hàng đầu của quốc gia. Đặc biệt là giáo dục sinh viên thành những con người mới phát triển toàn diện,

có vốn trí thức đa dạng, biết chủ động linh hoạt trong việc giải quyết các tình huống đời sống. Nhưng nếu chỉ với các giờ lên lớp chính khóa thì chưa thể đáp ứng được các yêu cầu đó, cũng chưa tạo đủ điều kiện, môi trường để sinh viên bộc lộ, phát huy hết khả năng của mình. Do đó, việc tổ chức các hoạt động ngoại khóa trong quá trình giảng dạy là rất quan trọng, vì thông qua các hoạt động này, sinh viên học tập và phát triển

Người phản biện: 1. TS. Nguyễn Thị Kim Nguyên

2. PGS. TS. Nguyễn Ngọc Hà

rất nhiều kỹ năng góp phần hoàn thiện bản thân cùng với những kiến thức được học để chuẩn bị hành trang vững chắc nhất.

Các học phần lý luận chính trị có vai trò quan trọng trong việc trang bị thế giới quan cách mạng và phương pháp luận khoa học, đồng thời bồi dưỡng tư tưởng chính trị, đạo đức cho sinh viên. Tuy nhiên, các học phần lý luận chính trị thuộc khối kiến thức chung và kiến thức khá trừu tượng nên một bộ phận không nhỏ sinh viên tỏ ra ít quan tâm. Phương pháp giảng dạy học phần lý luận hiện nay ở các trường đại học, cao đẳng nói chung và ở Trường Đại học Sao Đỏ nói riêng sử dụng phương pháp thuyết giảng là chủ yếu, ít kết hợp với các phương pháp gắn lý luận với thực tiễn gây sự nhàm chán cho sinh viên. Vì vậy, cần đổi mới phương pháp giảng dạy để nâng cao chất lượng đào tạo các học phần lý luận chính trị, đặc biệt cần lồng ghép giảng dạy lý thuyết với tổ chức các hoạt động ngoại khóa liên quan nội dung học phần.

2. CƠ SỞ LÝ LUẬN

2.1. Khái niệm ngoại khóa và các hình thức hoạt động ngoại khóa

Khái niệm

Theo Từ điển tiếng Việt: “*Ngoại khóa là môn học hoặc hoạt động giáo dục ngoài giờ, ngoài chương trình chính thức; phân biệt với nội khóa*” [3]. Như vậy, có thể hiểu, hoạt động ngoại khóa hoàn toàn do giáo viên chủ động lên kế hoạch và lựa chọn thời gian, địa điểm để tiến hành, nằm ngoài chương trình chính khóa được quy định. “Mục tiêu của hình thức này nhằm củng cố, khắc sâu những tri thức đã học qua các môn học trên lớp, mở rộng, nâng cao hiểu biết cho sinh viên về các lĩnh vực đời sống xã hội, tăng vốn hoạt động thực tiễn...” [2].

Quá trình học tập của sinh viên có thể chia ra thành hai hoạt động là hoạt động nội khóa và hoạt động ngoại khóa. Cùng giải quyết nhiệm vụ chung của quá trình dạy học, bài học nội khóa và hoạt động ngoại khóa luôn có mối quan hệ chặt chẽ, không tách rời nhau. Mặc dù được thực hiện ngoài giờ lên lớp nhưng nội dung của hoạt động ngoại khóa bao giờ cũng xuất phát từ những kiến thức cơ bản mà trong thời gian có hạn trên lớp, giảng viên không thể đi sâu phân tích tất cả các nội dung học tập. Chính vì vậy, giảng viên có thể thiết kế các kế hoạch học tập phù hợp với bài nội khóa, phù hợp với nguyện vọng và sở trường của sinh viên.

Các hình thức hoạt động ngoại khóa

Hoạt động ngoại khóa bổ trợ kiến thức cho các học phần chính khóa và có nhiều hình thức như: Tổ chức

cuộc thi, trò chơi, tổ chức các câu lạc bộ, tổ chức tham quan dã ngoại, tổ chức sự kiện, sân khấu hóa, các hoạt động tình nguyện và từ thiện... Đó là các hoạt động kết hợp giữa vui chơi, trải nghiệm, tham quan học tập với quá trình dạy và học, gắn việc giảng dạy, học tập trong nhà trường với thực tế xã hội.

Khi bàn về công tác đổi mới phương pháp dạy và học trong nhà trường cần phải “*Đổi mới phương pháp dạy và học, phát huy tư duy sáng tạo và năng lực tự đào tạo của người học, coi trọng thực hành, thực nghiệm, ngoại khóa, làm chủ kiến thức, tránh nhồi nhét, học vẹt, học chay*” [4]. Vì vậy, cần sử dụng các phương pháp tích cực vào giảng dạy, trong đó có các học phần lý luận chính trị như áp dụng hoạt động ngoại khóa để gắn lý luận với thực tiễn là việc làm hết sức cần thiết.

2.2. Vai trò của hoạt động ngoại khóa trong giảng dạy các học phần lý luận chính trị

Các học phần lý luận chính trị bao gồm: Triết học Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Kinh tế chính trị Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh và Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam. Việc học tập lý luận chính trị có vai trò rất quan trọng đối với sinh viên:

Thứ nhất, góp phần phát triển con người toàn diện, là kim chỉ nam cho phương hướng rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức; hướng các em đến hành động thực tiễn nhân văn, tiến bộ, khoa học; hun đúc cho sinh viên lòng yêu nước chân chính.

Thứ hai, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, chủ động, tự tin vươn lên làm chủ khoa học và công nghệ tiên tiến, hiện đại đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đổi mới.

Thứ ba, giúp sinh viên có lập trường tư tưởng kiên định, bản lĩnh chính trị vững vàng, góp phần tích cực vào cuộc đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch.

Với những vai trò quan trọng như vậy, nhà trường và các giảng viên trực tiếp giảng dạy cần phải chú trọng đổi mới phương pháp giảng dạy các học phần lý luận chính trị để thực hiện nhiệm vụ đã được đề ra tại Đại hội XIII của Đảng: “*Hết sức coi trọng xây dựng Đảng về tư tưởng. Kiên định, vững vàng trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đồng thời không ngừng bổ sung, phát triển sáng tạo phù hợp với thực tiễn Việt Nam; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới, thực hiện nghiêm các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng. Tăng cường giáo dục truyền thống văn hóa, lịch sử và cách mạng về vang của Đảng và dân tộc; không ngừng nâng cao trình độ lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên; thường xuyên đấu tranh ngăn chặn âm mưu, hoạt động chống phá của các thế lực thù địch,*

phản động, đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng"[1]. Đối với các học phần này, hoạt động ngoại khóa có nhiều ý nghĩa quan trọng làm cho quá trình học tập thêm phong phú, đa dạng tạo hứng thú cho giảng viên và sinh viên.

Đối với giảng viên: Khi áp dụng hoạt động ngoại khóa vào giảng dạy giúp giảng viên gắn lý thuyết với thực tiễn, củng cố thêm kiến thức trên lớp. Giảng viên cũng hiểu rõ hơn về sinh viên và tìm hiểu được khả năng của các em, từ đó điều chỉnh phương pháp dạy trên lớp cho phù hợp. Mặt khác, giảng viên cũng có cơ hội bồi dưỡng thêm vốn hiểu biết từ thực tế để liên hệ trong các giờ dạy chính khóa. Phát huy tính tự chủ độc lập và làm việc tập thể của sinh viên.

Đối với sinh viên: Thông qua hoạt động ngoại khóa, sinh viên nhớ kiến thức dễ dàng hơn, có hứng thú nhiều hơn với các môn lý luận chính trị. Các em tự khám phá và thể hiện được tài năng của mình. Ngoài ra, hình thức học này cũng rèn luyện cho các em kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm và nhiều kỹ năng cần thiết khác. Bên cạnh đó, cũng góp phần giáo dục những tình cảm đẹp, cách sống lành mạnh như: Lòng yêu thương trắc ẩn, yêu nước, yêu thiên nhiên, yêu các giá trị văn hóa... Các hoạt động ngoại khóa mang lại nhiều lợi ích về sức khỏe, giúp sinh viên năng động hơn cả về thể chất lẫn tinh thần. Đây là một trong những yếu tố quan trọng giúp các bạn cải thiện tốt chất lượng học tập cũng như tích cực trong các hoạt động khác. Ngoài ra, hoạt động ngoại khóa còn mang lại lợi ích rất lớn trong việc giúp sinh viên phát triển kỹ năng.

Hoạt động ngoại khóa là một trong các hình thức giúp sinh viên phát triển toàn diện, có hứng thú trong học tập và rèn luyện đạo đức. Với những lý do trên, hoạt động ngoại khóa nên được tổ chức gắn liền với quá trình học tập chính khóa để sinh viên tham gia với niềm say mê, tự nguyện, quan trọng nhất là thay đổi được cách tiếp nhận và thái độ học đối với các học phần lý luận chính trị.

3. THỰC TRẠNG VIỆC TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA CHO SINH VIÊN TRONG GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC SAO ĐỎ HIỆN NAY

Trong những năm qua, các giảng viên bộ môn Giáo dục chính trị Trường Đại học Sao Đỏ đã có nhiều cố gắng, nỗ lực đổi mới phương pháp giảng dạy các học phần lý luận chính trị như tổ chức các hoạt động ngoại khóa tạo hứng thú học tập và giúp sinh viên hình thành thế giới quan, nhân sinh quan cũng như tuyên truyền,

vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin, pháp luật, đường lối của Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn. Quá trình này đã đạt được một số tích cực, cụ thể như sau:

3.1. Tích cực

Một là, đã áp dụng được một số hình thức hoạt động ngoại khóa trong quá trình giảng dạy. Được sự quan tâm của Ban Giám hiệu nhà trường và khoa trong việc định hướng chỉ đạo sâu sát các hoạt động ngoại khóa thường xuyên của sinh viên trong các học phần lý luận chính trị, hiểu được vai trò tầm quan trọng của công tác hoạt động ngoại khóa trong việc rèn luyện các kỹ năng công tác đào tạo giáo dục sinh viên một cách toàn diện trong nhà trường. Trong năm học 2018-2019 khoa đã tổ chức các hoạt động ngoại khóa và đi trải nghiệm tại bảo tàng quân sự và bảo tàng Hồ Chí Minh cho 75 sinh viên tham gia và cũng đạt được hiệu quả nhất định theo yêu cầu về tính cấp thiết của đề tài đặt ra. Đồng thời, khoa cũng tổ chức thực hiện dự án "Tám gương nghèo vượt khó" cho các em sinh viên thực hiện.

Hai là, về đội ngũ giảng viên. Khoa luôn quan tâm đến việc bồi dưỡng đội ngũ giảng viên giảng dạy chuyên ngành liên hệ thực tế ngành nghề của sinh viên. Từ đầu năm học khoa đã lên kế hoạch cử giảng viên bộ môn Giáo dục chính trị (10 giảng viên) đi trải nghiệm thực tế cùng các em tân sinh viên ở các công ty, doanh nghiệp như: Công ty Thaco khu vực phía Bắc; Công ty Mazda Hải Dương; Công ty Cổ phần Công nghiệp ô tô - Vinacomin Cẩm Phả - Quảng Ninh; Công ty Canon, Gotex, Công ty TNHH may Tinh Lợi, Công ty Regina Hải Phòng, Công ty Hòa Phát,...

Bên cạnh đó khoa cũng yêu cầu giảng viên thường xuyên thay đổi phương pháp giảng dạy đặc biệt quan tâm về hoạt động ngoại khóa để sinh viên tránh sự nhàm chán khi học, cùng với sự nhiệt tình, năng động đã hỗ trợ đắc lực cho các hoạt động chung, đặc biệt các hoạt động ngoại khóa gắn với giáo dục đạo đức, lối sống, phong cách cho sinh viên cũng như tìm hiểu về chủ trương, đường lối của Đảng.

Ba là, một số sinh viên có ý thức tích cực tham gia các hoạt động ngoại khóa trong học phần lý luận chính trị. Các nhóm lớp được phân công trong kế hoạch hoạt động ngoại khóa đều rất tích cực chuẩn bị các nhiệm vụ được giao cũng như tham gia tích cực để hoạt động ngoại khóa thật sự bổ ích với các em.

Hoạt động ngoại khóa mang lại nhiều lợi ích thiết thực nhưng có thể nói cho đến nay nó vẫn chưa được quan tâm, tổ chức đúng mức cả lý thuyết lẫn thực hành và vẫn còn một số hạn chế nhất định.

3.2. Hạn chế

Thứ nhất, sự khó khăn về thời gian tổ chức và kinh phí. Việc xây dựng kế hoạch, chương trình dạy học hiện nay thường kín về thời lượng; rất khó tiến hành hoạt động ngoại khóa cho các học phần lý luận chính trị trong thời gian 3 tiết học. Vì vậy, việc sắp xếp quỹ thời gian hợp lý cho hoạt động trải nghiệm cần được nghiên cứu và phân bổ hợp lý. Về kinh phí thực hiện, chủ yếu do giảng viên và sinh viên tự đóng góp để tham gia trải nghiệm.

Thứ hai, chưa áp dụng được nhiều hình thức hoạt động ngoại khóa. Nội dung của chương trình hoạt động ngoại khóa phần lớn chỉ tập trung thể hiện qua các hình thức như trải nghiệm thực tế di tích lịch sử Côn Sơn - Kiếp Bạc, đền thờ thầy Chu Văn An trên địa bàn thành phố Chí Linh. Còn các địa điểm như khu di tích, bảo tàng, các địa danh hay các khu công nghiệp thì thường khá xa trường về khoảng cách khi tổ chức các hoạt động trải nghiệm. Vì vậy, sẽ rất khó khăn khi tổ chức cho sinh viên đi lại đến các địa điểm để học tập, thực tế khi khoảng cách địa lý không thuận lợi.

Thứ ba, đội ngũ giảng viên của khoa chưa có nhiều kỹ năng, kinh nghiệm tổ chức các hoạt động ngoại khóa.

Việc áp dụng hoạt động ngoại khóa trong các học phần lý luận chính trị chưa được nhiều cho sinh viên các lớp, các khóa, các hệ của trường. Vì vậy, giảng viên giảng dạy chưa có nhiều kỹ năng và kinh nghiệm để tổ chức.

Mặc dù một số năm gần đây, được sự quan tâm của Ban Giám hiệu Nhà trường cũng đã tổ chức học tập, trải nghiệm ở một số di tích lịch sử để phục vụ cho quá trình giảng dạy. Tuy nhiên, mỗi năm mới tổ chức đi được một lần. Vì vậy, các giảng viên chưa đi được nhiều nơi, chưa hiểu được hết về các di tích lịch sử quan trọng của đất nước.

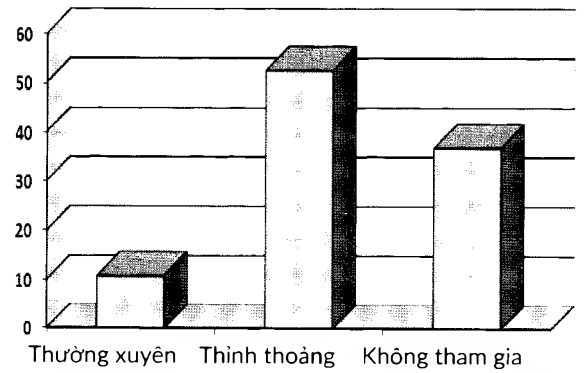
Thứ tư, ý thức tham gia các hoạt động ngoại khóa của một bộ phận sinh viên còn hạn chế.

Để quá trình áp dụng rộng rãi hoạt động ngoại khóa vào giảng dạy các học phần lý luận chính trị đạt kết quả cao, nhóm tác giả đã tiến hành khảo sát 250 sinh viên khóa 10.

Theo kết quả khảo sát khi hỏi “*Anh (chị) có thường xuyên tham gia hoạt động ngoại khóa do trường, khoa tổ chức không?*”.

Mức độ	Kết quả
Thường xuyên	10,8%
Thỉnh thoảng	52,4%
Không tham gia	36,8%

Số liệu trên được thể hiện bằng biểu đồ:

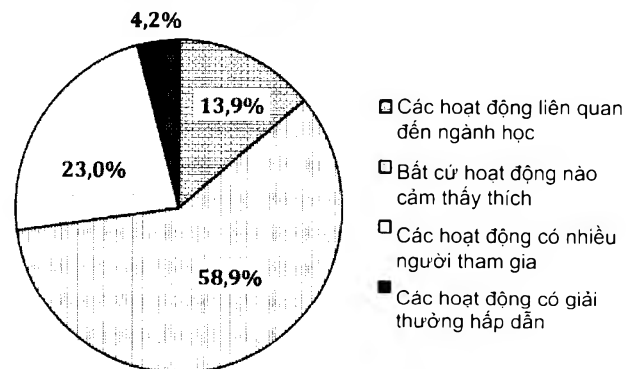
Biểu đồ 1. Mức độ sinh viên thường xuyên tham gia các hoạt động ngoại khóa do nhà trường, khoa tổ chức

Như vậy, số lượng sinh viên tham gia vào các hoạt động ngoại khóa là chưa cao, điều này cho thấy đa phần sinh viên vẫn chưa ý thức được tầm quan trọng của các hoạt động ngoại khóa đối với bản thân. Một số sinh viên khi tham gia các hoạt động này chỉ tham gia một cách hời hợt, không có sự hứng thú với các hoạt động mà mình tham gia. Điều này cho thấy một bộ phận sinh viên chưa có nhận thức đúng về vai trò của hoạt động ngoại khóa đối với sự phát triển toàn diện của bản thân.

Với câu hỏi: *Anh (chị) thường tham gia hoạt động ngoại khóa nào sau đây?* a. Hoạt động cảm thấy thích; b. Hoạt động liên quan đến ngành học; c. Hoạt động có nhiều người tham gia; d. Hoạt động có giải thưởng hấp dẫn đã thu được kết quả như sau:

Hoạt động ngoại khóa	Kết quả
a	58,9%
b	13,9%
c	23%
d	4,2%

Số liệu trên được thể hiện bằng biểu đồ:

Biểu đồ 2. Các hoạt động sinh viên thường tham gia

Từ kết quả trên cho thấy các hoạt động liên quan đến môn học chưa thực sự phổ biến và chưa thực sự thu hút được nhiều sinh viên tham gia, trong đó có các hoạt động ngoại khóa của các học phần lý luận chính trị. Ý thức tham gia của một số sinh viên chưa tốt, còn thụ động, chưa tự tin vào bản thân. Mặt khác, hoạt động ngoại khóa gắn với nội dung học phần lý luận chính trị vẫn còn khá mới mẻ bởi lâu nay chúng ta chỉ chú trọng những tiết học trên giảng đường.

Hạn chế nữa của sinh viên thiếu hụt nền tảng kiến thức lịch sử, xã hội và ít trải nghiệm thực tiễn. Để học tốt các môn lý luận chính trị, đòi hỏi sinh viên phải có nền tảng kiến thức khoa học xã hội. Tuy nhiên, trong những năm gần đây học sinh phổ thông ít quan tâm đến các môn khoa học xã hội, trừ một số học sinh chọn khối thi đại học có các môn xã hội. Lỗ hổng về kiến thức xã hội ở phổ thông là một trở lực để các em sinh viên có thể tiếp thu kiến thức các môn lý luận chính trị.

Bên cạnh thiếu nền tảng kiến thức xã hội, sinh viên Việt Nam còn ít trải nghiệm thực tiễn, ít hiểu biết về tình hình kinh tế, chính trị, xã hội quốc tế và trong nước nên càng khó khăn hơn khi học tập lý luận chính trị.

Để khắc phục được những hạn chế trên cần phải có những giải pháp phù hợp để nâng cao hiệu quả áp dụng hoạt động ngoại khóa vào quá trình dạy và học các học phần lý luận chính trị tại Trường Đại học Sao Đỏ.

4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHÓA CHO SINH VIÊN TRONG GIẢNG DẠY CÁC HỌC PHẦN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC SAO ĐỎ HIỆN NAY

4.1. Tăng cường sự lãnh đạo của nhà trường và sự phối hợp của các đơn vị

Bên cạnh học lý thuyết, việc học trong quá trình đi thực tế có nhiều hiệu quả tích cực trong việc nâng cao chất lượng giảng dạy, đào tạo ở bậc đại học, cao đẳng. Tuy nhiên, việc học từ thực tế sẽ gặp nhiều khó khăn. Để cải thiện chất lượng đào tạo đại học hiện nay, bản thân mỗi giảng viên, bộ môn, khoa, nhà trường cần kết hợp, nhất là lãnh đạo trường cần tạo điều kiện giúp cho các khoa, bộ môn, giảng viên thực hiện các chuyến thực tế giúp cho sinh viên cơ hội tiếp cận kiến thức văn hóa trong đời sống ứng dụng thực tế cho công việc và cuộc sống sau khi ra trường. Triển khai và thực hiện tổ chức cần có sự hỗ trợ của các bộ phận khác nhau phụ trách từng mảng để hoạt động ngoại khóa diễn ra đúng kế hoạch và đạt được hiệu quả như mong muốn.

Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên nhà trường cần tích cực tuyên truyền và nâng cao nhận thức về vai trò, tác dụng của hoạt động ngoại khóa với sinh viên.

Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các phòng, khoa, trung tâm, các đoàn thể trong nhà trường như: Phòng Quản lý Đào tạo, phòng Công tác sinh viên, các khoa, Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên... trong việc tổ chức các hoạt động ngoại khóa.

Đồng thời, Đoàn Thanh niên - Hội Sinh viên nhà trường cũng cần đẩy mạnh các hoạt động giao lưu kết nghĩa với Đoàn viên thanh niên và sinh viên các trường trong và ngoài tỉnh; giữa các Liên chi Đoàn - Liên chi Hội, giữa các chi Đoàn trong nhà trường.

Để đảm bảo thực hiện đầy đủ, đúng nội dung chương trình, ban chỉ đạo hoạt động ngoại khóa (thầy cô giáo trong tổ bộ môn) kiến nghị cùng Ban lãnh đạo nhà trường dự kiến thực hiện chương trình theo học kì, cả năm. Cần dự phòng những vấn đề nảy sinh và biện pháp khả thi của hoạt động ngoại khóa. Để có thể kết hợp được các hoạt động ngoại khóa trong quá trình giảng dạy cần phải đảm bảo được chương trình tiến độ đào tạo, xây dựng được chương trình học phần phù hợp trong thời lượng cho phép. Ví dụ: Khi giảng dạy chương I và chương II nội dung của học phần Lịch sử Đảng có thể áp dụng hoạt động đi tham quan, học tập, trải nghiệm tại một số bảo tàng quân sự kết hợp với giảng dạy phần lý thuyết để giảm bớt thời lượng học lý thuyết trên lớp, tăng thời lượng hoạt động ngoại khóa cho sinh viên.

4.2. Đa dạng hóa các hình thức hoạt động ngoại khóa trong việc giảng dạy các học phần lý luận chính trị

Để việc áp dụng hoạt động ngoại khóa trong giảng dạy các học phần lý luận chính trị đạt kết quả cao, cần phải thiết kế các chương trình hoạt động ngoại khóa cho sinh viên một cách phù hợp và đa dạng hóa các hình thức ngoại khóa giúp sinh viên có được sự hứng thú khi tham gia học tập.

Hình thức trải nghiệm, tham quan thực tế là quá trình thông qua hành động (việc làm), chủ thể tạo ra tri thức mới trên cơ sở trải nghiệm thực tế, dựa trên đánh giá, phân tích những kinh nghiệm, kiến thức sẵn có nhờ sự tác động của "kiến thức" tiếp thu được qua hành động với đối tượng. Các học phần lý luận chính trị là một hình thức giáo dục đặc thù mang tính hàn lâm. Vì vậy, khi học tập thông qua phương pháp trải nghiệm sẽ giúp sinh viên gắn lý luận với thực tiễn. Các hoạt động trải nghiệm càng phong phú, đa dạng, càng có tính chuyên môn cao thì quá trình hình thành tri thức, kỹ năng, thái độ cho sinh viên càng có hiệu quả. Phương pháp trải nghiệm là tổ chức cho sinh viên tham gia các hoạt động trải nghiệm cụ thể như tham quan các khu di tích lịch sử, các danh lam thắng cảnh, các doanh nghiệp,... Đối với nội dung về vấn đề dân tộc trong học

phần Chủ nghĩa xã hội khoa học có thể tổ chức tham quan thực tế, tìm hiểu truyền thống các dân tộc thiểu số ở vùng Tây Bắc.

Tổ chức một số cuộc thi hoặc game show liên quan đến nội dung các học phần lý luận chính trị. Như đối với học phần Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam có thể tổ chức game show “Theo dòng lịch sử Đảng”, nội dung Chương 6 môn Tư tưởng Hồ Chí Minh tổ chức cuộc thi “Kể chuyện về tám gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Cuộc thi “Ai là triệu phú” trong quá trình. Hoặc sau khi sinh viên khi học xong các học phần lý luận chính trị có thể tổ chức cuộc thi “Ánh sáng soi đường”.

Một hình thức hoạt động ngoại khóa nữa có thể áp dụng là tổ chức, hội thảo, seminar, sinh hoạt các câu lạc bộ học thuật, thi Olympic các học phần. Hình thức này bao quát, củng cố vững chắc được toàn bộ nội dung chương trình, mở rộng hiểu biết của sinh viên về kiến thức đã học.

Các hoạt động mang tính chất từ thiện như ủng hộ quỹ giúp người nghèo, đồng bào bị thiên tai, lũ lụt, người già, người tàn tật; tổ chức văn nghệ gây quỹ; vận động gây quỹ học bổng cho sinh viên nghèo vượt khó học tốt, thăm Bà mẹ Việt Nam anh hùng, chăm sóc gia đình neo đơn có công với cách mạng có thể được áp dụng khi giảng dạy nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa và con người.

Tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề về giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức lối sống cho sinh viên, học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương và đạo đức Hồ Chí Minh tại trường cũng là một hình thức hoạt động ngoại khóa cho sinh viên.

Hoạt động ngoại khóa là cơ hội để sinh viên ứng dụng những kiến thức đã học vào thực tế đời sống. Để đạt được hiệu quả cao cần có sự quan tâm và vai trò chỉ đạo sát cũng như sự chuẩn bị đầy đủ, kỹ lưỡng của giảng viên và sinh viên trước khi đi thực tế. Kế hoạch cụ thể cũng như các phương án của một đợt thực tế cần được giảng viên và sinh viên lên kế hoạch trước khi đi thực tế và tuân thủ một cách nghiêm túc trong suốt quá trình thực tế thì mới phát huy được hiệu quả.

4.3. Nâng cao kỹ năng của giảng viên trong giảng dạy các học phần lý luận chính trị

Vai trò của người thầy trong việc giáo dục đạo đức, nghề nghiệp cho sinh viên là vô cùng to lớn. Vì vậy, việc bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trở thành những người thầy mẫu mực, có đạo đức trong sáng, có khả năng tổ chức, thực hiện các hoạt động ngoại khóa cho

sinh viên Trường Đại học Sao Đỏ là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong nhà trường.

Trước hết, đội ngũ giảng viên phát huy tính chủ động, tích cực, tự giác trong quá trình tự học kiến thức chuyên môn nhằm nâng cao năng lực của bản thân. Đồng thời, mỗi giảng viên cũng phải tích cực tự nghiên cứu tài liệu để nâng cao kỹ năng tổ chức các hoạt động ngoại khóa.

Bên cạnh đó, giảng viên phải nâng cao tinh thần trách nhiệm trong quá trình giảng dạy, tổ chức hoạt động ngoại khóa cho sinh viên, biến quá trình giáo dục thành quá trình tự giáo dục để phát triển tiềm năng sáng tạo, bồi dưỡng tư duy khoa học, phát triển hành động tự chủ tìm tòi giải quyết vấn đề của sinh viên. Trong quá trình dạy học đó cần phải thực hiện các yêu cầu sau: Vận dụng các kỹ thuật sư phạm cần thiết: Chủ động về kiến thức, kỹ năng; cung cấp những nghiên cứu, những điều mới nhất; có kỹ năng nói trước đám đông, kỹ năng trình bày; sử dụng từ ngữ chính xác; tổ chức thực hành cho sinh viên; giảng viên chú ý bồi dưỡng và tự bồi dưỡng về công việc thiết kế và tổ chức bài giảng kết hợp với các hoạt động ngoại khóa phù hợp và linh hoạt kích thích sự quan tâm và tò mò của người học. Cần thực hiện được chức năng mới của giảng viên là người chỉ đạo hoạt động, nhà tư vấn học tập của sinh viên, với chức năng quan trọng là tổ chức các hoạt động, kiểm tra quá trình hoạt động học của sinh viên.

Ngoài ra, để nâng cao trình độ và năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho mỗi giảng viên, Nhà trường nên tổ chức các lớp học nghiệp vụ sư phạm, tập huấn cho giảng viên các kỹ năng cần thiết khi áp dụng hoạt động ngoại khóa cho sinh viên trong các học phần lý luận chính trị. Có thể nói rằng công tác bồi dưỡng giảng viên của khoa Giáo dục chính trị và Thể chất nói riêng và của nhà trường nói chung trong những năm qua là một hoạt động có nề nếp và bước đầu đã có những kết quả và thành tích to lớn trên nhiều phương diện đã góp phần giữ vững chất lượng đào tạo và tiếp tục nâng cao vị thế của nhà trường trong xu thế hội nhập.

4.4. Nâng cao ý thức của sinh viên trong việc tham gia các hoạt động ngoại khóa

Để thu hút được sinh viên tham gia vào các hoạt động một cách tích cực và nhiệt tình, ngoài việc tổ chức nhiều hoạt động sôi nổi, thiết thực thì một vấn đề quan trọng nữa là đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục giúp sinh viên có nhận thức đúng về vai trò của hoạt động ngoại khóa đối với việc học tập các

học phần lý luận chính trị nói riêng và cả quá trình học tập đạt được hiệu quả cao nhất. Để làm được điều đó, cần:

Cung cấp kiến thức, rèn luyện kỹ năng, hình thành thái độ, hành vi cho sinh viên. Tạo điều kiện cho sinh viên tham gia bàn bạc nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức hoạt động ngoại khóa trong quá trình dạy và học. Yêu cầu sinh viên nghiên cứu kỹ phần lý thuyết của các học phần và gắn được vào các hoạt động đó. Điều này sẽ giúp cho sinh viên phát huy tính tích cực, độc lập, sáng tạo, tự giác và có hứng thú khi tham gia các hình thức của hoạt động ngoại khóa.

Cần xây dựng được các tiêu chí khi áp dụng hoạt động ngoại khóa trực tiếp trong quá trình giảng dạy các học phần lý luận chính trị để tính điểm tổng kết học phần cho sinh viên. Việc này sẽ có tác dụng tích cực đến ý thức tham gia các hoạt động ngoại khóa của sinh viên.

Đồng thời, việc giáo dục tinh thần tự học cho sinh viên cũng là một vấn đề quan trọng. Đặc biệt đối với kiến thức của các học phần lý luận chính trị khá dài, mang tính hàn lâm, một số nội dung trừu tượng, sinh viên tự nghiên cứu gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, sinh viên phải chủ động tự giác học tập bất cứ lúc nào có thể bằng chính nội lực của bản thân. Đồng thời cần có vai trò của người thầy với tư cách là ngoại lực trong việc trang bị cho sinh viên một hệ thống tri thức, kỹ năng, thái độ cùng với phương pháp tự học cụ thể, khoa học. Nhờ đó hoạt động tự học của sinh viên mới đi vào chiều sâu, tiếp thu được những kiến thức và chuyển hóa chúng thành thế giới quan, phương pháp luận, mỗi sinh viên tự rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, kiên trì lập trường cách mạng trong thời kỳ hội nhập quốc tế.

Một giải pháp nữa để nâng cao ý thức tham gia của sinh viên là cần có biện pháp kiểm tra, theo dõi, đánh giá kết quả, khen thưởng, động viên kịp thời đối với những sinh viên năng nổ, có trách nhiệm trong các công việc được giao. Vận động, thuyết phục, kích thích lòng nhiệt tình và sự say mê hoạt động trong sinh viên, đồng thời nghiêm khắc xử lý những sinh viên không tích cực làm ảnh hưởng đến hoạt động chung.

5. KẾT LUẬN

Trong xu thế cạnh tranh khốc liệt như hiện nay, đòi hỏi các trường phải nâng cao chất lượng đào tạo và đồng thời phải nâng cao uy tín thương hiệu của mình thông qua sản phẩm đầu ra - những sinh viên đã tốt nghiệp đáp ứng được yêu cầu công việc thực tế, yêu cầu của xã hội.

Chính vì vậy, việc tổ chức và tham gia các hoạt động ngoại khóa trong nhà trường là điều mà lãnh đạo nhà trường và các phòng, khoa, trung tâm và các đoàn thể trong trường cần phải hết sức lưu tâm, đặc biệt là cần áp dụng trong quá trình dạy học các học phần lý luận chính trị. Việc này giúp sinh viên tiếp thu kiến thức tốt nhất góp phần rèn luyện những con người vừa hồng vừa chuyên, luôn giữ vững được phẩm chất chính trị, tích cực rèn luyện phẩm chất đạo đức hơn nữa. Tuy nhiên, sinh viên tham gia các hoạt động ngoại khóa liên quan đến các học phần lý luận chính trị chưa nhiều, một phần do nhận thức của sinh viên, một phần do các hoạt động được tổ chức trong thời gian qua nhàm chán, không có sự lôi cuốn, hấp dẫn sinh viên tham gia. Do đó, trong thời gian tới nếu muốn thu hút nhiều sinh viên tham gia vào các hoạt động ngoại khóa thì cần phải có các giải pháp phù hợp khi áp dụng vào giảng dạy các học phần lý luận chính trị để tăng tính hấp dẫn, bổ ích và thiết thực hơn.

LỜI CẢM ƠN

Kết quả nghiên cứu này thuộc đề tài khoa học công nghệ cấp cơ sở mã số 11.KHCN/20-21 được tài trợ bởi Trường Đại học Sao Đỏ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.40-41.
- [2]. <https://thptxuyenmoc.edu.vn/sang-kien-kinh-nghie%CC%A3m-nang-cao-hung-thu-ho%C-C%A3c-van-qua-hoa%CC%A3t-do%CC%A3ng-ngo%CC%A3i-khoa/> Cập nhật ngày: Tháng Ba 10, 2020.
- [3]. Hoàng Phê (Chủ biên), Hoàng Thị Tuyền Linh, Vũ Xuân Lương, Phạm Thị Thủy, Đào Thị Minh Thu, Đặng Thanh Hòa (2007), *Từ điển tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng, *Từ điển tiếng Việt*, NXB Bách khoa, tr.1058.
- [4]. Nguyễn Dục Quang (Chủ biên), Ngô Quang Quế (2007), *Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp*, NXB Đại học Sư phạm, tr.8.

THÔNG TIN VỀ TÁC GIẢ

Phạm Thị Hồng Hoa

- Tóm tắt quá trình đào tạo, nghiên cứu (thời điểm tốt nghiệp và chương trình đào tạo, nghiên cứu):
- + Năm 2000: Tốt nghiệp Đại học chuyên ngành Chính trị.
- + Năm 2005: Tốt nghiệp Thạc sĩ ngành Quản trị kinh doanh.
- + Năm 2017: Tốt nghiệp Tiến sĩ ngành Kinh tế chính trị quốc tế.
- Tóm tắt công việc hiện tại: Giảng viên, Trưởng khoa Giáo dục Chính trị và Thể chất, Trường Đại học Sao Đỏ.
- Lĩnh vực quan tâm: Kinh tế xã hội.
- Email: honghoa_dhhd@yahoo.com.
- Điện thoại: 0384 080 136.

Nguyễn Thị Tinh

- Tóm tắt quá trình đào tạo, nghiên cứu (thời điểm tốt nghiệp và chương trình đào tạo, nghiên cứu):
- + Năm 2009: Tốt nghiệp Đại học Ban Lịch sử Đảng và Tư tưởng Hồ Chí Minh, chuyên ngành Sư phạm Giáo dục Chính trị, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- + Năm 2013: Tốt nghiệp Thạc sĩ ngành Lịch sử Trung tâm Đào tạo và Bồi dưỡng giảng viên Lý luận chính trị, Trường Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Tóm tắt công việc hiện tại: Giảng viên khoa Giáo dục Chính trị và Thể chất, Trường Đại học Sao Đỏ.
- Lĩnh vực quan tâm: Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam, Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Email: tinh261086@gmail.com.
- Điện thoại: 0984327750.